

KARTANONMÄEN KYLÄSUUNNITELMA

Tähän kuva postila1.jpg

2006
Myrskylä

Kartanonmäen kyläsuunnitelma 2006

Sisällysluettelo	sivu	2
Alkusanat		3
1. Kyläsuunnittelumenetelmä		4
2. Kyläsuunnitelman tekoprosessi		5
3. Myrskylän Kartanonmäki eilen		
- kartanon historiaa		6
- asukkaita ennen vanhaan		8
- perinteitä		10
4. Myrskylän Kartanonmäki tänään		11
- alue, kiinteistöt ja palvelut		11
- luonto ja ympäristö		11
- asukkaat ja elinkeinot		12
5. Myrskylän Kartanonmäki huomenna		
- SWOT-analyysi		13
- tulkinta ja haastattelutulokset		14
- projektit		15
- kunnan suunnitelmia		16
- kyläläisten toiveita		17
- tulevaisuudennäkymiä		18
6. Lähdeluettelo		18

Liitteet: kartta ja valokuvia

Kylän kotisivut tulevat löytymään osoitteesta
www.ita-uudenmaankylat.fi/Kartanonmäki

Kyläsuunnitelman on kyläläisten keräämän materiaalin pohjalta koostanut kyläasiamies Mia Aitokari.

Alkusanat

Hyvä lukija, tämä saattaa olla ensimmäinen kerta kun kuulet piskuisesta Kartanonmäen kylästä. Se sijaitsee Kirkkojärven rantamaisemissa Myrskylän kunnan keskustan tuntumassa.

Kartanonmäki elää omaa elämäänsä, katsellen korkealta mäeltä kunnan kehitystä historian tuomalla arvovallalla. Kartanonmäessä on palanen mennyttä aikaa myös kirjaimellisesti. Myrskylän kartano on kymmenien sukupolvien ajan ollut erilaisten sukujen asuinsijana. Kylä on pikku hiljaa elpynyt lamavuosista ja kartanoakin kunnostetaan, vaikka museovirasto sen tuomitsikin menetetyksi muutama vuosikymmen sitten.

Asukkaat, joilla on vahva side omaan kyläänsä, halusivat tuoda omat ajatuksensa julki myös kirjallisessa muodossa.

Kyläyhdistyksen perustamisen myötä alkoi kyläsuunnitelman tekeminen:

Mitä me odotamme tulevaisuudelta omassa kylässämme?

Tästä kyläsuunnitelmasta sinä, arvoisa lukija saat sen lukea. Saatat varmaankin tuntea historian siiveniskut, jotka luovat vankan pohjan Kartanonmäen nykyiselle elämälle.

Tervetuloa tutustumaan!

1. KYLÄSUUNNITTELUMENETELMA

Kyläsuunnitelmaa koottaessa ja kirjoitettaessa käytettiin apuna Elina Leppäsen, Päijät-Hämeen ansiokkaan kyläasiamiehen koostamaa opasta kyläsuunnitteluun.

Kyläsuunnitelma on osa ”Elävä kylä II” - hankkeesta, jota on toteutettu ”Elävä kylä I”- hankkeen jälkeen vuosina 2005 – 2006. Hanke päättyy kesäkuussa. Hankkeen taustavoimina ovat toimineet paikallinen toimintaryhmä Idässä Itää ry., Svenska Studiecentralen ja Itä-Uudenmaan kylät ry.

Kyläsuunnitelmaa Myrskylän Kartanonmäelle on toteuttanut Mia Aitokari, joka toimii hankkeen puitteissa. Hänen työpanoksensa kylille on ilmainen.

Hankkeen tavoitteena on tukea kyläläisten mahdollisuuksia vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa. Jatkossa kyläsuunnitelma tulee olemaan välttämätön työkalu hankerahoitusta haettaessa. Kansalaisten oma aktiivisuus on yhä tärkeämpää sekä paikallistason suunnittelutyössä että oman ympäristön vaalimisessa.

Kyläsuunnittelu on vapaamuotoista ja omaehtoista. Se ei lähde kaavoitusmenettelyistä eikä kuntastrategioista. Sen vaikuttimena ovat kyläläisten omat tarpeet ja toiveet. Kyläsuunnitelma voi parhaimmillaan toimia arvokeskustelun pohjana ja antaa kunnalle signaaleja kylän elämästä, myös kaavoitusta ja infrastruktuuria silmällä pitäen.

Kyläsuunnitelman merkitys voi tulevaisuudessa muullakin tavoin korostua.

Kansalaisvaikuttaminen on yhä tärkeämpää, etenkin kun kuntauudistus etenee ja Itä-Uudenmaan kuntien omaehtoisuus vähenee. Kylien merkitys tulee korostumaan tulevassa kehityksessä. Kyläläisten aktiivisuus ennen suuria muutoksia on huomattavasti tehokkaampaa kuin päätösten yhteydessä tapahtuva vaikuttaminen. Jos kylä on luonut oman tulevaisuutensa, sillä on merkitystä koko kunnan strategiatyöskentelylle. Kartanonmäen tyyppiset kyläyhteisöt toimivat esimerkkeinä muille kylille omaehtoisesta ja positiivisesta kansalaisvaikuttamisesta.

2. KYLÄSUUNNITELMAN TEKOPROSESSI

Myrskylän Kartanonmäki on dynaaminen ja toimiva yksikkö. Kyläsuunnitelman teko käynnistettiin vauhdilla. Ensimmäinen kokoontuminen oli kyläläisten kesken uudenvuoden yönä 2005 – 2006 postilaatikoilla. ”Postilaatikon pamaus” oli lähtölaukauksena tälle prosessille, joka kokonaisuudessaankin on kestänyt alle puoli vuotta.

Kyläyhdistyksen perustaminen oli ollut kyläläisten ajatuksissa jo jonkin aikaa. Yrittäjä Hannu Salminen päätti kutsua väen koolle ja postitti kaikille kyläläisille yhdistyksen perustamiskokouskutsun.

Perustamiskokous pidettiin 20.03.2006, jolloin kyläasiamies oli läsnä ja painotti myös kyläsuunnitelman tärkeyttä. Perustettiin Kartanonmäen kyläyhdistys ry. ja ryhdyttiin miettimään kyläsuunnitelmaa. Kyläläiset tarttuivat heti toimeen ja uusi tapaaminen pidettiin kuukauden kuluttua 18.4.2006, jolloin tehtiin SWOT-analyysi ja annettiin tehtäväjako kyläläisille.

Kyläsuunnitelman valmistumista hankkeen puitteissa pidettiin mahdollisena tiukasta aikataulusta huolimatta. Vapun jälkeen suurin osa materiaalista oli koossa ja kirjoitusprosessi päästiin alkamaan.

Materiaalia koottiin mm. jokaisesta taloudesta haastattelun avulla. Riikka Taskinen toteutti haastattelun siten, että kyselyyn sai vastata kirjallisesti tai suullisesti. Haastattelun tulokset kootaan kyläsuunnitelmaan siten, että henkilöä jonka mielipide esitetään, ei pysty yksilöimään.

Kylän pienestä koosta on sekä etua että haittaa. Työmäärä suunnittelu-prosessissa kertyy muutaman ihmisen harteille. Toisaalta koko kylä on mukana suunnittelutyössä kesäasukkaita myöten ja kaikkien mielipiteet ja näkemykset saadaan mukaan, ehkä kaikkein nuorinta kartanonmäkeläistä lukuun ottamatta, jonka ääni on kyllä kuuluva mutta puhe vielä hieman yksitavuista....

Hänkin voi tulevaisuudessa päivittää kyläsuunnitelmaa ja tuoda Kartanonmäellä syntyneen 2000-lukulaisen näkemyksen kylän elämään.

Kartanonmäkeläisistä suurimman työn ovat tehneet yrittäjä Hannu Salminen, joka osittain sairasloman rasittamana otti viranomaisyhteydet ja kutsui kyläläiset koolle, myymälänhoitaja Riikka Taskinen, joka haastatteli kyläläiset, pankkitoimihenkilö Marianne Nyman, joka koosti tilastoja sekä useat aktiivisesti keskusteluun ja kahvitukseen osallistuneet.

3. MYRSKYLÄN KARTANONMÄKI EILEN

Myrskylän kartano muodostui jo 1600-luvulla, jolloin kartanon alueisiin sisällytettiin kolmesta tilaa. Päätilaan kuului mm. Greijulan ratsutila sekä Kuoppalan, Vähäpaloisten ja Pyylän perintötilat. Kartanon ensimmäisenä omistajana toimi eversti Mathias Forbes; kolmekymmenvuotisen sodan sankari vuosina 1636-41, sekä Forbesin suku aina vuoteen 1712. Lorenz Mellin toimi kartanoherrana vuosina 1713-44, ja hänen sukunsa aina vuoteen 1777 saakka.

Nykyisen kartanon viimeisen rakennusvaiheen rakennutti aivan 1800-luvun alussa Lars Falck, aateloituna Lars Falckheim 1796-1823. Falckheimin suku asutti kartanoa aina vuoteen 1870, jolloin kartano siirtyi Ernst Fabritiukselle. Ernst Fabritius lienee viimeinen kartanonomistaja, joka itse asui kartanossa. Hänen jälkeensä kartanon osti vuonna 1880 tunnettuun maataloussukuun kuulunut Robert Hisinger. Hän piti pääkartanonaan Inkoossa 1770-luvulla rakennettua Fagervikin kartanoa. Tähän aikaan Myrskylän kartanossa harjoitettiin uudenaikaista kiertoviljelyä. Tilalla tuotettiin herneitä, perunoita ja muita juureskasveja. Kartanossa oli yli satapäinen karja ja paljon hevosia, sikoja ja kanoja.

Vuonna 1890 Myrskylän kartano joutui kauppaneuvos Johan Askolinin haltuun. Askolin osti myös Hevonojan sivukartanon itselleen ja kohosi Myrskylän kunnan suurimmaksi maanomistajaksi. Askolin pyrki varustamaan Myrskylän kartanon, kuten muutkin omistamansa tilat omavaraiseksi. Tilan maataloustuotteet pyrittiin jalostamaan Askolinin tuotantolaitoksilla Pernajassa tai itse tiloilla. Askolinin kuoleman jälkeen haluttiin hänen omaisuutensa turvata muodostamalla yhtiö Greggbole Ab, jossa Johan Askolinin jälkeläiset olivat osakkaina. Tätä omaisuutta alettiin purkaa 1920-luvun alussa, jolloin talonpoikaiset viljelijät, jotka olivat myyneet tilojaan Askolinille, hankkivat tilojaan takaisin. Lopulta jäljelle jäi vain Koskenkylän kartano yhtiön haltuun ja maa-omaisuudesta luovuttiin myös osittain.

1900-luvulla tilanhoitajina toimivat 1910-20 luvuilla Johan Henriksson (k. 1927) sekä 1930-1940-luvuilla Arvid Jansson (k. 1960). Tilanhoitajat asuivat kartanon itäisessä päässä molemmissa kerroksissa, kun taas kartanon omistajilla oli omat tilansa rakennuksen länsipäässä.

Radikaalein muutos kartanon elämässä koettiin vuonna 1945, jolloin 15 siirtokarjalaista perhettä Sortavalan maalaiskunnasta sai ostaa kartanon.

Kauppan kohteena ollut pinta-ala oli n. 400 ha, josta peltoa oli 182 ha. Ensi alkuun kartanoa hoidettiin kolhoosinomaisesti, mutta ositus saatiin tehtyä 1948, jolloin kullekin perheelle oli löytynyt oma soppi kartanosta ja hevosille ja lehmille paikat talleista ja navetoista. Uuttakin rakennettiin, puutarhaa istutettiin ja tulevaisuus näytti valoisalta.

Kartanorakennuksessa asui parhaimmillaan n. 50 henkeä, enemmän kuin koko kylällä vuonna 2006.

Kartanorakennuksen rappio alkoi 1960-luvun lopulla ja pikku hiljaa se jäi tyhjilleen. Kartanon osti vuonna 1981 Erja Rätty, jonka isoisä ja isä tulivat kartanon päärakennukseen asumaan vuonna 1947 Karjalan siirtolaisina. Museoviraston tyyli tuomio oli tuolloin, että rakennus on menetetty, mutta nykypäivä todistaa muuta.

Kartanonmäki elää uutta nousukauttaan.

Kartanon historian ajalta on säilynyt suhteellisen paljon dokumentteja, joista osa on nähtävillä kopioina mm. Myrskylän kartanon nykyisillä omistajilla, yrittäjäpariskunta Hannu Salmisella ja Erja Rädyllä.

Kartanon rakennushistoriaa:

Vanha alkuperäinen kartano rakennus paloi vuonna 1704. Perimätiedon mukaan kartano on uusittu n. vuonna 1766. Kartanorakennus on kaksikerroksinen kellarillinen rakennus, joka on pystytetty Kartanonmäelle Kirkkojärven luoteispuolelle. Tänäpäin satulakattoinen, hirsirunkoinen puupaneeliverhoiltu rakennus oli varustettu alun perin järven puoleisella kuistilla sekä parvekkeella. Pohjakaavaltaan kartano muistuttaa keskeissaliratkaisua, jonka malli huonejaon osalta voidaan johtaa ruotujakolaitoksen everstinpuustellityypistä.

Uuden kartanon historia on mielenkiintoinen sikäli, että rakennuksen ylä- ja alakerran korjaustöiden rakennusaineet saatiin puretusta vanhasta Myrskylän kirkosta. Näin ollen kartanon rakentamiseen liittyy vanhan, vuonna 1639 talkootyönä rakennetun Myrskylän kirkon purkaminen 1800, ja näiden tarvikkeiden käyttö Myrskylän kartanon rakennustöissä. Tämän saattaa havaita etenkin rakennuksen ullakon vesikaton ja ullakon väliseinien päätyrakenteista, kannatusrakenteista, jotka selkeästi näyttävät olevan sovitettuja ja mitoitettuja uuteen rakenteeseensa normaalisti poikkeavalla tavalla mm. vesikaton kattokaltevuuden muutostöillä. Vesikatto on siis ollut alun perin toisenmuotoinen eli taitekattoinen. Väliseiniä on juuri tässä vaiheessa lisätty niin ala- kuin yläkerrassakin.

Kartano edustaa pääosiltaan sisustuksessa jälkikustavilaista, uusantiikki-tyyliä. 1910-luvulla pääjulkisivun puolelle rakennettiin rationalismia edustava lasitettu kuisti, jossa molemmin puolin sijaitsivat sisäänkäyntiosuudet rakennukseen.

Tämä lasikuisti purettiin kuitenkin jo 1920-luvulla. Myöhemmin pääjulkisivun puolelle 1920-luvulla rakennettiin segmenttiristipääty sekä sisääntulon avopylväshalli, jonka päälle rakennettiin parveke. Nämä rakenteet on nyttemmin purettu.

Kartanon säilyttämis-, kunnostamis- ja restaurointityöt on aloitettu rakennuksen tiilikatteen palauttamisella kesällä 2003. Kesällä 2004 on jatkettu museoviraston myöntämällä varoilla julkisivujen puutöiden parveke- ja sisääntulo-osuuksien rekonstruktioilla.

Asukkaita ennen vanhaan

Myrskylän kartano on Kartanonmäen hallitseva rakennus. Sen elämä on myös hallinnut Kartanonmäen elämää kautta vuosisatojen vielä 1950-luvulle asti. Kartanonmäeltä löytyy persoonallisuuksia, joista kerrottakoon muutama tarina kronologisessa järjestyksessä.

Mathias Forbus tai Forbes nuorempi oli kartanon ensimmäisiä omistajia 1600-luvulla. Hänestä kerrotaan, että hän oli hyvin kiivasluontoinen mies. Hän joutui sekä herrojen että talonpoikien haukkumisten kohteeksi. Antti Eskelinpoika sai maksaa vuonna 1688 kolmen taalarin sakot, siitä että oli käskenyt Forbusta luistamaan luunsa hiiteen. Forbuksen suku sammui 1700-luvulla. Myrskylän kirkossa on suvun vaakuna.

1800-luvulta löytyy kartanon omistajalistasta nimi Ernst Fabritius. Hän on ollut yksi harvoista pidetyistä kartanonherroista. Ernst Fabritius oli opiskellut musiikkia nuorena ja harjoitti aktiivista musiikkielämää ennen asettumistaan Myrskylän kartanoon. Hän oli myös aktiivinen maanviljelijä ja hevosjalostaja. Hän kirjoitti kirjan nimeltä "Hästen" (Hevonen). Fabritius joutui kuitenkin luopumaan kartanosta. Uudeksi omistajaksi tuli Johan Askolin vuonna 1889. Askolinin maat ulottuivat nyt Pernajasta Orimattilaan.

Siirryttäessä 1900-luvulle Kartanonmäeltä löytyy eräs erityisen mielenkiintoinen ja salaperäinen persoona, muusikko Pekka Streng.

Pekka Streng syntyi Sysmässä 26. huhtikuuta 1948. Perhe muutti Myrskylään, jossa Streng vietti nuoruutensa. Hannu Salminen kertoo muistavansa urheilukisoja Kartanonmäeltä, joihin Pekkakin ansiokkaasti osallistui.

Mikkelissä ja Tampereella opiskelua kokeiltuaan Streng ajautui Helsinkiin vuonna 1967. Streng oli mukana Ylioppilasteatterin toiminnassa ja pääsi tekemään Yleisradiolle kuunnelmia. Ohjelmissa kuultiin myös Strengin omia lauluja.

Love Recordsin Otto Donner viehättyi Strengin kappaleista niin, että järjesti tämän levyttämään Tasavallan Presidentti taustakokoonpanonaan. Syntyi LP Magneettimiehen kuolema (1970).

Strengin toinen LP Kesämaa ilmestyi 1972. Kesämaan teon aikaan Streng oli jo vakavasti sairas, mutta ehti silti käydä muun muassa merillä.

Suomeen kotiuduttuaan hän toimi Emmauksessa ja kirjoitti lauluja J. R. R. Tolkienin Tarun sormusten herrasta runoihin.

Streng kuoli 11. huhtikuuta 1975. Kuolinsyy oli sarkooma-niminen syöpä. Pekka Strengin elinaikana hänestä ei ilmestynyt ainoatakaan haastattelua. Ensimmäinen postuumisti julkaistu haastattelu ilmestyi vasta 1978. Pekka Strengin sukua asuu edelleen Kartanonmäellä. Liekö Kartanonmäki antanut Pekallekin inspiraation seuraavaan lauluun, joka löytyy Kesämaa-levyltä:

”Puutarhassa ”

Lehteviä puita ja perennoita,
köynnöksiä, hedelmiä, vaalenneita luita.
Kasveja, jotka päivällä katsovat lempeällä silmällä
ja yöllä laulavat valittavan laulun.
Kasveja, joita katsoessa tuntee vuosia nuorentuvansa
ja kasveja joiden lakastuessa syvenevät kasvojen
uurteet.

Annabella tanssii puutarhassa
missä kierteleo taimia kastelemassa.
Roope Hattu kertoo niille tarinoita,
sillä kukat ovat hyviä kuuntelijoita.

Saniaispuita ja sammakoita,
peikkoja, keijuja, päivänkakkaroita.
Sinun sydämeäsi pulppuilevat monet lähteet.

Perinteitä

Martta-toiminta alkoi kukoistaa Myrskylässä 1940-luvulla, jolloin myös Myrskylän kartanon asukkaiden keskuuteen perustettiin Martta-yhdistys.

Tämän yhdistyksen tarkoituksena oli nimenomaan ylläpitää karjalaisia perinteitä, sillä suurin osa Kartanomäen asukkaista oli siirtokarjalaisia.

Sodan kynnyksellä 1939 oli Uudessakylässä perustettu Kiviahon Marttakerho, jonka jäseniä nyt asui Kartanomäellä. He perustivat Myrskylän karjalaisten siirtomarttakerhon vuonna 1946.

Toiminta alkoi heti vilkkaana. Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi lida Karvinen, perustajajäseniä olivat mm. Hilja Rätty, Meeri Mäkipää ja Tyyne Tolkki, joiden sukua edelleen asuu mäellä.

Marttailtoihin kokoonnuttiin usein koko perheen voimin. Marttojen joulujuhlassa vuonna 1960 oli pelkästään lapsia lähes 30 aikuisista puhumattakaan. Martat pitivät erilaisia talousalan kursseja ja illanviettoja, joista eräässä esiintyi paikallisista nuorista koottu orkesteri ”Rumpalipojat”, jossa jo edellä mainittu Pekka Strengkin veljineen soitti.

Muita harrastuksia olivat mm. lausuntakuoro, naisvoimistelu ja hiihto, kaikki Marttojen johdolla.

Kun Myrskylän Karjalaiset Martat ry. lakkautettiin, arkistoitiin kaikki yhdistyksen paperit kunnan arkistoon.

Miesten tapoihin kuului pitää neuvottelutuokioitaan iltaisin hevosia illastaessaan. Tällä tavalla kylän yhtenäisyys ja asiat tulivat ylläpidetyiksi kuin itsestään.

Karjalainen iloisuus ja leikinlasku leimasivat kanssakäymistä sekä miesten että naisten yhteydenpidossa.

Lapset ja nuoret harrastivat, kuten 1950-60 luvuilla tapana oli, urheilua, sekä talvi- että kesälajeja. Talvella hypättiin mäkeä ja hiihdettiin, kesällä pelattiin ja uitiin. Eri-ikäiset osallistuivat, kukin kykyjensä mukaan. Koulua käytiin Myrskylän kirkolla, johon oli oikeastaan vain kivenheitto Kartanomäeltä.

Myrskylän seurakunta palveli kartanomäkeläisiäkin. Kasteet, rippikoulut ja hautaukset olivat arkipäivää niin silloin kuin edelleenkin. Kirkon lattian alle haudattiin kartanon ensimmäiset omistajat ja seuraavia sukupolvia löytyy sekä vanhalta että uudelta hautausmaalta. Myrskylän kirkolle on matkaa vain vajaa pari kilometriä.

4. MYRSKYLÄN KARTANONMÄKI TÄNÄÄN

Alue, kiinteistöt ja palvelut

Kartanonmäki on suhteellisen pieni alue, joka rajoittuu etelässä Kirkkojärveen, idässä Myllysuolta tulevaan ojaan, pohjoisessa Huovilan ja Palosen tilojen väliin ja lännessä kirkonkylän peltoon. Aluetta halkovat tiet no. 174 Artjärvelle ja 1751, Syväjärventie, joka johtaa Porlammille.

Alueella sijaitsee 14 ympärivuotisessa käytössä olevaa asuinkiinteistöä, 7 vapaa-ajanasuntoa, Marko Vilkmanin ja Erja Rätyn omistama liikekiinteistö sekä Myrskylän kartanon päärakennus.

Liikekiinteistössä toimii Veikko Vilkman Ky:n rautatarvikekauppa, Erja Rätty Ky:n puualayritys, ATK-palvelualayritykset Aamos Oy ja A&R Tietopalvelu, tilitoimisto Myrskylän Laskenta Oy, huonekaluverhoomo Mobili Moira Oy, kuljetusalan yritys Marko Vilkman t:mi, Autoliton Myrskylän osasto sekä Juha Puikkosen metallialan yritys Jääpuikkonen.

HB Sähkö Oy:n konttori- ja varastotilat sijaitsevat Veikko Vilkman Ky:n entisessä toimipaikassa. Kartanonmäellä toimii myös Kaarlo Tolkin sora-alan yritys ja taksiryttäjä Marja Tolkki.

Muut palvelut:

Lähin Kelan konttori sijaitsee Loviisassa, Mela-asiamies ottaa vastaan Porvoossa jossa myös verovirasto sijaitsee. Yritysverotus hoidetaan nykyään keskitetysti Vantaalla. Kunnan rakennusvalvonta hoidetaan Askolassa ja terveyspalvelut Orimattilassa tai Lahdessa. Myrskylässä on neuvola, hammaslääkäri ja omalääkäri. Poliisi on Orimattilassa ja Porvoon palokunnalla on yksikkö sijoitettuna Myrskylään. Myrskylässä on kaksi elintarvikeliikettä K ja Sale sekä kaksi pankkia: Myrskylän Säästöpankki ja Myrskylän Osuuspankki. Seurakunnan tilat sijaitsevat kirkolla, jossa toimii mm. perhekerho ja päiväkerho. Kunnassa on myös kaksi yleistä uimarantaa, Syväjärvellä ja kirkolla sekä mm. kuntosali. Kaikki kirkonkylän palvelut ovat lähietäisyydellä Kartanonmäestä.

Luonto ja ympäristö

Kartano sijaitsee kallioisella mäellä, josta aukeaa näköala Kirkkojärvelle ja järven toiselle jylhälle rannalle. Lähes jokaisella kiinteistöllä on järvinäköala ja kyläläisten yhteisranta 30 x 10 metriä, on kaikkien käytettävissä. Järvi on kalaisa ja uimakelpoinen.

Yleisnäkymä kylästä on toistaiseksi hieman hoitamaton. Puusto on vanhaa ja kartanon puutarha pohjoiseen umpeenkasvanutta. Kartanon mailla sijaitsevat vanhat talli- ja navettarakennukset ovat lahonneet tai lahoamassa. Suuren

kokonsa takia ne hallitsevat näkymää. Pohjoisessa ja lännessä kylästä aukeaa viljelty peltoala.

Alueella on rakentamatonta maata suhteellisen paljon, joko kyläläisten virkistyskäyttöön tai mahdollisesti tulevaisuudeksi tonttimaaksi. Maa on kuitenkin yksityisomistuksessa. Metsää alueella on ainoastaan pieninä metsäsaarekkeina.

Asukkaat ja elinkeinot

Vakituiset asukkaat 2006:

Sukunimi	Etunimet	ammatti	osoite
Hämäläinen	Teuvo, Leena,	el.	Artjärventie 2
Vilkman	Hilkka	el.	Keskustie 21
Tolkki	Kaarlo, Marja	urak./ taksiaut.	Lillgårdintie 8
Streng	Matti, Anne, Ulla	el. / puutarhuri	Lillgårdintie 12
Streng	Lasse, Juuso	työnjoht. / opisk.	Lillgårdintie 35
Mäkipää	Keijo	el.	Kartanonkuja 3
Rosenberg	Timo	autonkuljettaja	Keskustie 23
Vilkman / Taskinen lapset:	Marko / Riikka Tiia, Aleks	kauppias/myym.hoit.	Kartanontie 5
Jarva	Ali, Tuula	sähköas./kahvilatyönt.	Kartanonkuja 14
Jarva	Henry	opiskelija	Kartanonkuja 14
Hyvärinen	Hannu	kunnossapitomie	Kartanontie 24
Hyvärinen / Nyman	Reijo / Marianne	sähköas./pankkitoimih.	Kartanonkuja 16
Helenius / Salminen lapsi:	Sami / Laura Tino	asentaja/farmaseutti	Kartanontie 12
Salminen / Rätty	Hannu / Erja	yrittäjä	Syväjärventie 12 B
Salminen Jere		opiskelija	Syväjärventie 12 B
Hämäläinen lapset:	Esa / Maria Elina, Antti, Erika	sähköas./kampaaja	Myllyjoentie 19

Vapaa-ajankiinteistöjen omistajat 2006:

Nuikka Tauno ja Pirkko

Nuikka Toivo

Puustinen Tauno

Streng Joonia

Kuusilaakso Eeva ja Kyösti

Sinkko Leena

Vakituisia asukkaita kylällä on 32 henkilöä, joiden ikäjakauma on 1 – 84 vuotta. Kyläläisten keski-ikä on n. 42 vuotta.

Harvalla kylällä pystytään antamaan näin yksityiskohtainen selonteko kylän asukkaista. Kyläsuunnitelmaa päivitettäessä muutaman vuoden kuluttua, toivotaan tietenkin, että asukaslista on kasvanut.

5. MYRSKYLÄN KARTANONMÄKI HUOMENNA

SWOT-analyysi

Kylän vahvuudet:

- asukkaat
- historia
- yhteistyö
- sijainti
- koko
- luonto (järvi, suo)
- kulkuyhteydet
- ikärakenne
- rauha
- vesiyhtymä
- uudisasukkaat

Kylän heikkoudet:

- kulkuyhteydet
- rapistuneet karjarakennukset
- pienuus
- palvelut kaukana
- vanha puusto

Kylän mahdollisuudet:

- karjarakennukset
- rantasuunnitelmat
- ympäristön kohentaminen
- yhteistyö
- viemärointi
- osayleiskaava
- järven tila
- tonttimaa
- ikärakenne

Kylän uhat:

- kuntaliitokset
- palveluiden loittoneminen

- uraani
- järven tila
- liikenne (erikoiskuljetukset)

SWOT-analyysin tulkinta ja haastattelutulokset

Nuoret haastateltavat ovat mielissään siitä, että Kartanonmäki ei sijaitse kaukana mistään, ”kaupungistakaan”. Myrskylä tarjoaa toistaiseksi peruspalvelut ja alue on rauhallinen ja halutaan sellaisena pitää. Vanhempikin asujaimisto on tyytyväinen alueen rauhallisuuteen, joka onkin yksi alueen ehdottomista vahvuuksista. Tämä tulee asukkaiden mielestä kunnankin ottaa huomioon kaavoitusta suunniteltaessa. Kaavoituksen toivotaan tuovan rajalliset mahdollisuudet rakentamiseen. Taajaan rakennettua pientaloaluetta asukkaat eivät koe Kartanonmäelle luontuvaksi.

Yhteistyö on kylällä vahvaa ja yhteydet naapureihin hyvät ja avoimet. Liekö karjalaisen siirtoväestön perinne vielä näkyvissä mäellä, mutta harvoin kokee sellaista yhteiseen hiileen puhaltamista kuin Kartanonmäen kyläyhdistyksen kokoontumisissa.

Järvi on kylän yhteinen ilon aihe ja yhteisrannan suhteen on suunnitelmia. Lähdevesi on tutkitusti hyvää ja vakavia luonnonhaittoja alueella ei esiinny. Liikenteestä ollaan kahta mieltä; toisaalta teiden olemassaolo palvelee kyläläisiä ja parantaa yhteyksiä, toisaalta teillä tapahtuva raskas liikennöinti aiheuttaa huolta kyläläisille. Risteyksessä ajetaan holtittomasti, jopa liikennesäännöistä piittaamatta ja kevyen liikenteen väylä on huonokuntoinen. Sen kohennusta toivotaan ja mahdollista pidennystä Syväjärvelle asti.

Liikenneyhteydet ovat kautta aikain olleet huonot ja kyläläiset kokevat olevansa riippuvaisia omista autoistaan. Bussilakon vaikutukset eivät näkyneet kylällä, koska julkinen liikenne on muutenkin niin vähäistä. Tilanteeseen on valitettavasti totuttu.

Kartanon huonokuntoiset eläinsuojat on saatava turvallisemmiksi ja siistimmiksi. Puustoa on siistittävä ja näkymää ehostettava ajan kanssa.

Tehdaskiinteistö, joka sinällään hallitsee maisemaa Kartanonmäen pohjoispuolella, on suhteellisen hyvin hyödynnetty ja hyvissä käsissä. Sen tulevaisuuden suhteen ei asukkailla ole huomauttamista.

Vanhempi polvi toivoo, että menneiden aikojen tallennus tehtäisiin keskitetysti, siten että kaikki vanha materiaali arkistoitaisiin ja tallennettaisiin kaikkien nähtäväksi.

Kyläyhdistystoiminta ja kylän kehittäminen koetaan kylällä myönteiseksi ja toivoa antavaksi.

PROJEKTIT

LÄHIVUOSIEN SUUNNITELMA MYRSKYLÄN KARTANON PÄÄRAKENNUKSEN KÄYTÖSTÄ

Jo toteutuneet:

- Rakennus on suojeltu rakennussuojelulain nojalla (päätös marraskuussa 2005).
- Katon kunnostus 2003.
- Kuistien uudelleen rakentaminen 2004.
- Ulkovuorauksen ja ikkunoiden kunnostamista 2006.

Seuraavina vuosina suunnitelmissa ovat ulkomaalaus, lämmitysjärjestelmän rakentaminen, piha-alueen ja puutarhan kunnostamista ja vähitellen rakennuksen sisätilojen laitoa käsityökeskuksen toimintaa varten. Suunnitteilla on tarjota tiloja pienille käsityöyrittäjille sekä perustaa käsityötuotteiden myymälä rakennuksen alakertaan. Yläkertaan on suunniteltu näyttely- ja kokoustiloja.

Muut projektit

Kyläyhdistys on päättänyt tehdä hankehakemuksen Idässä Itää ry:lle yhteisen uimalaiturin ja grillikatoksen rakentamisesta yhteisrantaan Kartanonmäen alueelle Kirkkojärvelle. Idässä Itää ry. on alustavasti suhtautunut myönteisesti hakemukseen. Hankkeen kokonaiskustannuksiksi arvioidaan n. 8000 €, josta omarahoitulosuus voidaan suorittaa osittain talkootyönä.

Uimalaituri tuo rannalle lisää käyttömahdollisuuksia ja parantaa alueen virkistyskäyttöä.

Itä-Uudenmaan kylät ry:n maisemahankkeen puitteissa toivotaan Kartanonmäen kylän mahdollisuuksiin osallistua. Kylän yleisilmeen parantaminen risteysalueen suuntaan on kyläläisten toiveissa.

Kyläyhdistys suunnittelee tutustumiskäyntejä muihin aktiivisiin kyliin ja kyläkunnostuskohteisiin. Tarkoituksena on ylläpitää aktiivista otetta ja saada uusia ideoita kylän elvyttämiseksi sekä yhdistystoiminnan ylläpitämiseksi. Kylällä koetaan olevan hyvät mahdollisuudet jatkaa kylän kehittämistä, sillä kyläläisillä on riittävän laaja näkemys yhdistystoiminnasta ja yhteistyöstä. Kylän asukkaista

löytyy myös maakunnallisesti aktiivisia maaseutukehittäjiä sekä muita yhdistys- ja järjestöaktiiveja.

Kunnan suunnitelmia

Myrskylän kunnan kaavoitusohjelmassa 2006 todetaan seuraavaa:

<i>OSAYLEISKAAVAT</i>	<i>TAVOITTEET</i>	<i>Laatimis- vuodet</i>
Syväjärvi - Kartanonmäki	<ul style="list-style-type: none"> - yleiskaavallinen suunnitelma, jolla selvitetään Syväjärven alueen mahdolliset rakennuspaikat sekä tutkitaan Kartanonmäen kehittämisvaihtoehdot - Kartanonmäen asemakaava on vanhentunut; osayleiskaava ohjaa alueen myöhempää asemakaavoitusta - <i>laadittavat selvitykset: luontoselvitys ja kultt. hist. rakennusten inventointi</i> 	2007-2009
<i>ASEMAKAAVAT</i>	<i>TAVOITTEET</i>	<i>Laatimis- vuodet</i>
Kartanonmäki lounaaseen	<ul style="list-style-type: none"> - Kartanonmäen lounaispuolelle yksityiskohtaisen asemakaavan laatiminen osayleiskaavan pohjalta 	2010-

Viemärisuunnitelmat ovat vuodelle 2014; sekä kunnan että asukkaiden kanta on yhteneväinen, kylällä halutaan odottaa kunnan suunnitelmia, ennen kuin ryhdytään tekemään kalliita yksittäisiä ratkaisuja.

Kevyenliikenteenväylän tekoon kunta toivoo Tieliikelaitoksen panosta.

Kirkonkylän osayleiskaava

Myrskylän Kirkonkylän osayleiskaavassa vuodelta 2002, joka ulottuu Kartanonmäelle, on merkitty alueelle seuraavanlaisia toimenpiteitä ja alueita:

- suurin osa alueesta on maatalouskäyttöön varattua. Kyseisellä alueella rakentamisen tulisi liittyä ainoastaan maatalouteen
- erillispientaloalueelle, joka sijaitsee kartanon ympäristössä, voidaan rakentaa enintään kahden asunnon pientaloja talousrakennuksineen, sekä sellaisia työtiloja, jotka eivät aiheuta haittaa asumiselle
- alueella on neljä rantarakennuspaikkaa, jotka ovat jo käytössä. Uusia ei kaavassa ole
- maa- ja metsätalousvaltaista aluetta on hieman tien 1751 molemmin puolin
- tien 1751 pohjoispuolella oleva alue on jatkossakin varattu työpaikka-alueeksi, joka ei aiheuta haittaa asutukselle
- Vilkmanin kiinteistön alue on palveluille ja hallinnolle kaavoitettua
- Kartanonmäen lounaisranta varataan alueeksi jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta
- osayleiskaava-alueen raja kulkee Kartanonmäen itäraajalla

Kaavasta puuttuu kuitenkin vielä merkintä kulttuuri- tai rakennushistoriallisia arvoja omaavan alueen osasta tai kohteesta Myrskylän kartanon suhteen.

Kuten aikaisemmin on todettu, kartano on suojeltu vuodesta 2005.

Kartanonmäen yhteisrannan ja virkistysalueen paikka ei myöskään näy kartassa. Se on suhteellisen pieni alue, 10 x 30 m, mutta kuitenkin kyläläisille merkittävä kohde, jonka virallinen asema olisi kaavassakin huomioitava.

Muuten kaava on yhteneväinen kylän asukkaiden toivomusten kanssa. Kylän rauhallinen, maaseutumainen luonne halutaan säilyttää, eikä suuria muutoksia ilmeen suhteen toivota.

Osayleiskaavan toivotaan kuitenkin antavan kylälle jatkossakin mahdollisuuksia mm. infrastruktuurin kehittämiseen ja tarveharkintaiseen rakentamiseen.

Tulevaisuudennäkymiä

Kartanonmäki elää vahvasti nykypäivässä. Maatalousvaltainen maaseutu on jo pitkään ollut muutosten kourissa. Enää ei yksi suuri tila elätä suurta joukkoa ihmisiä, hyvä jos elättää yhden perheen. Kartanonmäki on hajautettu jo 1940-luvulta lähtien sekä elinkeinojen että talouksien suhteen. Siitä lähtien kehitys on kulkenut vääjäämättä kohti tämän päivän todellisuutta; kylää, joka elää ympäröivän yhteiskunnan ehdoilla. Kaavoitus, palvelut, työpaikat ja harrastustoiminnat ovat yhä enemmän kylän ulkopuolella ja kylä toimii ainoastaan yösijana ja vapaa-ajanviettoalueena. Siksi on yhä tärkeämpää huolehtia siitä, että ympäristö on miellyttävä ja kyläläisten näköinen. Tarkoituksenmukaista olisi, että seuraavatkin sukupolvet voisivat kokea Kartanonmäen kodikseen. Vähemmän todennäköistä on, että kylä pystyy luomaan kovinkaan paljon uusia työpaikkoja, vaikkakin kartanon käsityökeskus tarjoaa jonkinlaiselle yksityisyritteliäisyydelle mahdollisuuksia. Nyt kylällä olevat elinkeinot pysyvät toistaiseksi ja muutamille uusille pienyrityksille on jo olemassa olevaa tilaa liikekiinteistössä.

6. Lähdeluettelo

Kyläsuunnitelmaa koottaessa ja kirjoitettaessa on käytetty seuraavia lähteitä:

1. Myrskylän kirkonkylän osayleiskaava, Karttaako Oy 2002
2. Myrskylän kunnan kaavoitusohjelma 2006
3. Asukasluettelo, Marianne Nyman 2006
4. Karjala-lehdessä 22.11 - 15.12.1966 ilmestyneet artikkelit
5. Borgåbladetin artikkeli 28.7.1978
6. Artikkelit Myrskylän pitäjän sanomista 1970-luvulta, Lea Streng
7. Säterier och storgårdar i Finland, Nikander & Jutikkala 1939
8. Myrskylän pitäjän vaiheita Ruotsin vallan aikana, Tyyne Salminen 1936
9. Myrskylän kartanon korjaus- ja restaurointi, arkkitehti SAFA Pekka Hornamo 2002 –
10. www-sivut www.teosofia.net/ps
11. kyläkokoukset ja kyläläisten haastattelut